

2022-01-16

Handläggare
Isabel Evensen Landström
08-508 26 301**Till**
Trafiknämnden
2023-02-16

Utvärdering av sommarplatserna 2022. Svar på uppdrag från trafiknämnden

Levande Stockholm sommaren 2023. Platser och fortsatt utveckling

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på trafiknämndens uppdrag om att utvärdera sommarplatserna 2022 och arbetet med Gustav Adolfs torg.
2. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra Levande Stockholm sommaren 2023 i enlighet med föreliggande tjänsteutlåtande.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefBengt Stenberg
AvdelningschefTove Nilsson
Enhetschef**Trafikkontoret**
StadsmiljöFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 301
Växel 08-508 27 200
isabel.evensen.landstrom@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Sammanfattning

Levande Stockholm initierades i kommunfullmäktiges budget 2016 med start inför sommaren samma år. Under åren som gått har satsningen vuxit i antal platser utvecklad gestaltning och utökat innehåll. Kontoret bedömer att sommarplatserna är ett exempel på hur gator och torg kan omvandlas för att främja vistelsevärdena och samtidigt bibehålla en god framkomlighet.

Under 2023 avser kontoret att fortsätta utveckla arbetet med sommarplatserna i nära samarbete med såväl andra förvaltningar och bolag inom staden som näringsliv, fastighetsägare och stockholmare. Den totala driftsbudgeten för 2023 är 31,5 mnkr, likt 2022.

Bakgrund

Syftet med Levande Stockholm är att genom tillfälliga åtgärder levandegöra stadens offentliga rum samt skapa trivsamma, attraktiva och trygga vistelsemiljöer för stadens invånare och besökare. Under åren som gått har omfattningen utökats från två sommargångator till 42 sommarplatser år 2022, innefattande såväl sommargångator som sommartorg, pop up-parker och sommarkajer i både innerstaden och ytterstaden.

Utöver ett ökat antal sommarplatser har Levande Stockholm genom åren utvecklats genom förbättrad gestaltning, ökat kulturinnehåll och ökat antal aktiviteter, något som kontoret fortsätter att utveckla utifrån platsernas unika förutsättningar. År 2017 tillkom vinterplatser som ett sätt att levandegöra staden även vintertid. I likhet med sommarplatserna har även vinterplatserna blivit fler över åren och utvecklats med ökat innehåll.

I samband med trafiknämndens beslut om att genomföra Levande Stockholm sommaren 2022 (Dnr T2021-02930) fick kontoret även i uppdrag att återkomma till nämnden med en utvärdering efter avslutad säsong. I uppdraget ingick att utvärdera arbetet med Gustav Adolfs torg samt en fördjupad redovisning över hur sommarplatserna utvecklat den offentliga miljön, påverkat framkomlighet och parkeringsmöjligheter. Kontoret avser att med detta tjänsteutlåtande besvara detta uppdrag.

Vidare avser kontoret att med det här ärendet ge förslag på de platser som planeras och de ambitioner som finns för Levande Stockholm under sommaren 2023. Ärendet ämnar även att ge svar på hur kontoret avser att hantera följande uppdrag i kommunfullmäktiges budget för 2023.

- Antalet sommar- och vinterplatser på kajer, gator och torg ska öka och de kulturella inslagen i Levande Stockholm stärkas. Säsongen för sommarplatser ska förlängas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret och i samråd med berörda stadsdelsförvaltningar samt kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen.

Utvärdering av sommaren 2022

Levande Stockholms sommarplatser har under de senaste åren vuxit kraftigt i antal. Sommaren 2021 utökades antalet från 26 till 34 platser i förhållande till föregående sommar. 2022 togs ännu ett stort steg och under sommaren etablerades 42 sommarplatser runt om i staden. Huvudsyftet med arbetet är att genom tillfälliga åtgärder levandegöra stadens offentliga rum samt skapa trivsamma, attraktiva och trygga vistelsemiljöer för stadens invånare och besökare.

Utveckling av den offentliga miljön

Gestaltning utifrån platsens unika förutsättningar

Under sommaren 2022 har kontoret arbetat vidare med att ytterligare utveckla den offentliga miljön på de sommarplatser som väljs ut. Arbetet har en stark koppling till stadens strategi för offentliga rum. Gestaltning och utformning genom möbler, grönska, konst och andra estetiska värden pekas exempelvis ut som några av de viktigaste faktorerna som bidrar till en attraktiv plats där människor ska vilja vistas.

Genom sommarplatserna tillförs möbler, växter och andra aktiviteter som alla får möjlighet att ta del av. Samtidigt kan välformade och attraktiva offentliga rum ge större intäkter för kommersiella verksamheter, höja värdet på fastigheter och bidra till fler arbetstillfällen. Det är exempelvis inte ovanligt att Levande Stockholms sommargator finns med bland bilderna i mäklarannonser, vilket kan ses som ett uttryck för platsernas dragningskraft. Genom omregleringen till sommargåtor tillåts dessutom restauratörerna att bredda sina uteserveringar och på så vis öka sina intäkter.

Huvudsyftet med att etablera en sommarplats är att öka platsens attraktivitet, trygghet och vistelsevärden. Det görs utifrån förutsättningarna på den specifika platsen. Vissa platser har redan ett fördelaktigt läge med vackra omkringliggande miljöer där en utvecklad gestaltning lyfter den potential som redan finns för att människor ska stanna upp på platsen i större utsträckning. På andra platser finns det en större trygghetsproblematik och då kan åtgärderna bidra till att folk som tidigare har upplevt platsen som otrygg och aldrig tidigare vistats där får en annan syn på platsen.

För att levandegöra dessa platser krävs det ofta mer än enbart möbler och växter. Genom samarbete med stadsdelsförvaltningar och andra aktörer kan de även fyllas med aktiviteter och evenemang som lockar människor. På en tredje plats kan syftet vara att lugna en stökig trafiksituation och skapa mer plats för gående. Varje plats är unik och för att få ut mest av arbetet krävs dialog med intilliggande verksamheter.

Ett exempel på en plats där kontoret under flera års tid har arbetat med att utveckla miljön är Hornsbergs strand. Här har det funnits problem med att bilar kör i för hög hastighet och genom införandet av sommargågatan med breddade uteserveringar, möbler, växter och chikanlösningar bryts raksträckan, vilket tvingar fordon att hålla lägre hastigheter. Det har på så vis bidragit till en trevligare och tryggare miljö. Arbetet har skett och sker fortsatt i nära samverkan med boende, näringsliv, polisen och stadsdelsförvaltningen.

Enkätundersökning och medborgarpanel

I slutet av sommaren har sommarplatserna utvärderats genom frågor ställda till medborgare och besökare. Detta har både gjorts genom deltagande i stadens medborgarpanel och genom en särskild enkätutvärdering där besökare intervjuades ute på några utvalda sommarplatser. Resultaten visar att de svarande i stor utsträckning är nöjda med det arbete som görs för att utveckla sommarplatserna. Resultaten är överlag snarlika från undersökningar som gjorts tidigare år. Nedan punktats några utdrag från svarsresultaten.

- Det finns en hög kännedom om arbetet, nästan nio av tio i medborgarpanelen har svarat att de känner till sommarplatserna och i enkätutvärderingen visade resultatet att 75 % av de tillfrågade kände till sommarplatserna.
- Över 80 % av de svarande i båda utvärderingarna svarade att de uppskattar arbetet med tillfälliga åtgärder. I medborgarpanelen svarade nästan 9 av 10 att de uppskattar sommarplatserna.
- 24 % av de svarande i enkätutvärderingen svarade att de vistas/umgås på platsen. 23 % är bara förbipasserande och 22 % är boende i området.
- Vid frågan om vad de svarande skulle vilja se mer av är grönska det svar som återkommer flest gånger i båda undersökningarna. Fler sittplatser och aktiviteter är exempel på andra svar som återkommer.

I enkätutvärderingen genomfördes även telefonintervjuer med intilliggande verksamheter på några utvalda platser. För att ta del resultaten från medborgarpanelen och enkätutvärderingen i sin helhet, se bilaga 1 och 2.

Innehållet på platserna

Sedan flera år tillbaka har kontoret arbetat med att fylla platserna med innehåll i form av evenemang, konst och aktiviteter. Under sommaren 2022 tillkom ytterligare kulturupplevelser när kontoret inledde ett samarbete med Parkteatern. Fyra produktioner genomfördes på Skärholmens torg, David Helldéns torg i Hökarängen, Bredängs torg och Husby torg under fyra veckor i juni. Föreställningarna lockade till sig folk och fick fin respons från både publik och lokala verksamheter.

Bild 1, foto från en av Parkteaterns föreställningar sommaren 2022.

Innehållet på sommarplatserna utvecklades även genom ett starkt samarbete med idrottsförvaltningen. På 10 utvalda sommarplatser målades övningar på marken från idrottsförvaltningens koncept Stockholmsgymmet som på ett lekfullt sätt uppmuntrade till rörelse. På så vis bidrog sommarplatserna till spontan lek och idrott ute i det offentliga rummet, vilket i längden bidrar till en god folkhälsa. Övningarna fanns exempelvis på Hornsbergs strand, vilket ligger i linje med kajstrategin som lyfter vikten av att utveckla rörelseglädjen och säkerställa möjligheten till motion vid vattnet.

Påverkan på framkomlighet

Framkomlighet är ett vitt begrepp som syftar till ett flertal olika trafikslag och avvägningar måste ständigt göras mellan dessa. Staden har succesivt ändrat fokus från att mest titta på transportsystemets trafikfunktion till att även fokusera på hur det påverkar hela det offentliga rummet. Det har blivit allt tydligare att stadens funktioner och människorna ska vara utgångspunkten när ett stadsrum som till exempel en gata, ett torg eller en kaj utformas. Levande Stockholms sommarplatser är ett exempel på hur gator och torg kan omvandlas för att främja vistelsevärdena och samtidigt bibehålla en god framkomlighet.

Kontoret har tagit fram urvalskriterier som styr valet av platser. De gator som väljs ut för omreglering som sommargångator har huvudsakligen en lokal trafikfunktion med folkliv eller med bra förutsättningar för detta. Det ska finnas målpunkter intill platsen. Buss i linjetrafik ska inte trafikera ytan och befintlig parkering ska kunna tas bort, alternativt minskas i omfattning. Gatan får inte heller vara ett utpekad cykelstråk eller en viktig uttryckningsväg.

Inrättandet av gågata begränsar fordonstrafiken och gynnar fotgängare samtidigt som det tillfredsställer det funktionsbehov som finns på gatan med angöring och möjlighet till lastning eller lossning. Enligt trafikförordningen är det tillåtet att framföra ett fordon på en gågata, t.ex. leveranser till och från en fastighet. Ett fordon som framförs på en gågata får inte hålla högre hastighet än gångfart.

Det har genom åren uppstått situationer då cyklande inte har hållit sig till hastighetsbegränsningen på gågatorna, vilket kan skapa en otrygghet för de gående som vistas på gatan. Under sommaren 2022 införde därför kontoret, i samarbete med elsparkcykelaktörerna, geofencing för elsparkcyklar på samtliga sommarplatser i innerstaden. Detta innebar att hastigheten på elsparkcyklarna automatiskt begränsades till gångfart när fordonet kom in på området samt att det inte gick att parkera elsparkcykeln på en sommarplats. Förhoppningen är att detta kan bidra till att även cyklar, privatägda elsparkcyklar och andra fordon sänker hastigheten på sommar- och vinterplatserna.

Påverkan på parkeringsmöjligheter

Vid reglering av en gata till gågata påverkas både rörelsemönstret på gatan och tillgången till parkeringsplatser. Regleringen innebär en ökad möjlighet att upplåta mark till uteserveringar och tillfällig möblering som stärker vistelsekvalitéer samt gynnar verksamheter

utmed gatan. Parkeringsplatser för rörelsehindrade behålls eller flyttas en liten bit för att tillgängligheten för dessa trafikanter inte ska påverkas.

Gatan har främst två funktioner, att främja människors möjligheter till vistelse och rörelse. Relationen mellan rörelse och vistelse på en plats kan variera kraftigt över året. Sommaren är en period då många stockholmare lämnar staden och därmed sjunker efterfrågan på parkeringsplatser. Detta gör det möjligt att minska antalet parkeringsplatser, både på kajer och gator. På Skeppsbron erbjuds boende i Gamla stan ersättningsparkeringsplatser i P-hus Gallerian.

Strandvägens kaj gjorde premiär som sommarkaj sommaren 2022 och är ett annat exempel på en kaj där delar av ytan frigjordes från parkeringsplatser för att ge plats åt sittplatser, växter och en lekfull installation riktad mot barn. I enkätutvärderingen som gjordes under sommaren svarade 47 % att deras anknytning till Strandvägens kaj är att de vistas/umgås på platsen. Det är en siffra som sticker ut i förhållande till de andra platserna och det tyder på att platsen till stor del har en funktion som vistelseyta.

Bild 2, Strandvägens sommarkaj sommaren 2022.

Utvärdering av arbetet med Gustav Adolfs torg

Gustav Adolfs torg gjordes under 2021 om till ett tillfälligt utökat torg med hjälp av enkla och flexibla metoder. Kontoret har sedan dess fortsatt arbetet med att utveckla platsen genom åtgärder som

relativt snabbt kan justeras vid behov. Se bilaga 3 för en utvärdering av arbetet med Gustav Adolfs torg.

Förslag på sommarplatser och fortsatt utveckling 2023

Under sommaren 2023 avser kontoret att fortsätta utveckla utformning och innehåll på de återkommande och nya platserna. Delar av platserna kommer fortsatt användas som verktyg för att testa lösningar inför framtida ombyggnationer. Nedan följer beskrivning över vilka platser som planeras för sommaren 2023 för att sedan följas av ytterligare information om hur kontoret avser att bemöta uppdragen i kommunfullmäktiges budget.

Permanenta sommarplatser

Sedan 2020 är det beslutat att följande fem platser ska vara årligen återkommande sommargångator.

- Hornsbergs strand inkl. Kristinebergs strand
- Nybrogatan
- Rörstrandsgatan
- Skånegatan
- Swedenborgsgatan

Kontoret kommer under sommaren 2023 att arbeta vidare med dessa platser i likhet med sommaren 2022. En nyhet för året är att sommargångatan på Nybrogatan som tidigare sträckt sig från Karlavägen till Linnégatan förlängs ett kvarter, från Linnégatan upp till Östermalmstorg. Förlängningen sker i nära dialog med ombyggnadsprojektet av Östermalmstorg.

Återkommande sommarplatser

Under sommaren återkommer sommarplatserna på ett 30-tal platser som varit med sedan tidigare.

David Helldéns torg

Sommaren 2022 tillkom David Helldéns torg som ett av sommartorgen efter önskemål från Farsta stadsdelsförvaltning. Platsen fick även bli ett av de nya vintertorgen under vintersäsongen 22/23. Valet av plats inom stadsdelsområdet grundar sig i trygghetsmätningar som visar på behov av platsaktivering på torget. Under sommaren 2023 etableras torget som sommartorg på nytt och kontoret fortsätter samarbetet och dialogen med stadsdelsförvaltningen samt företagare och fastighetsägare runt torget.

Bredäng centrum

Kontoret har sedan tidigare ett nära samarbete med stadsdelsförvaltningen i Bredäng och avser att fortsätta det samarbetet under sommaren 2023. Även biblioteket och andra lokala aktörer bjuds in till dialog.

Fredsgatan

Fredsgatan återkommer under sommaren 2023 som en gata med ökad möblering och förbättrade vistelsevärden som kopplas samman med sommarplatsen på Gustav Adolfs torg, likt 2022. Detta sker fortsatt i nära samarbete med aktörerna runt torget.

Gamla Brogatan

Denna gata möbleras som en sommargågata mellan Vasagatan och Drottninggatan i samarbete med fastighetsägarna på platsen. Fastighetsägarna arbetar med att ta fram en egen möbelserie i samråd med kontoret och det pågår en successiv överlämning till fastighetsägarna. Sommaren 2023 blir sista sommaren som kontoret bidrar med växter till platsen innan sommargågateprojektet överläts helt till fastighetsägaren.

Gustav Adolfs torg

Under 2021 genomfördes ett försök där delar av trafikytorna på Gustav Adolfs torg omvandlades till vistelseytor. Syftet med åtgärderna var att genom ett antal relativt enkla investeringar skapa ett mer levande, attraktivt och föränderligt torg som bjuder in till vistelse och förenklar för gående på platsen. Arbetet fortsatte även under sommaren 2022. För en mer utförlig beskrivning av arbetet med Gustav Adolfs torg, se bilaga 3. Kontoret avser att under 2023 i någon form fortsätta arbetet med Gustav Adolfs torg utifrån de förutsättningar som finns på platsen.

Holger Bloms plats/Norr Mälarstrand

Sedan 2020 har Holger Bloms plats funnits med som sommarplats och ingår som en del i att arbetet att levandegöra stadens kajer och vattennära områden. En detaljplan har vunnit laga kraft för ombyggnation av platsen och under sommaren rådde en osäkerhet kring när ombyggnationen skulle påbörjas. Därför flyttades sommarplatsen till en intilliggande yta, öster om restaurang Trattorian, sommaren 2022.

Sommaren 2023 firar staden Stadshusets 100-årsjubileum och i samband med detta har kontoret fått i uppdrag att låta sommarplatsen på Holger Bloms plats få extra jubileumsfokus.

Sommarplatsen ska utökas och sträcka sig från nuvarande plats längs med promenadstråket till Stadshuset.

Husby torg

Husby tillkom som en ny sommarplats sommaren 2022 i syfte att öka trivsel och trygghet i området. Utöver kontorets bidrag med blomster och lekfull möblering bidrog Parkteatern med ett antal föreställningar i början av sommaren. Kontoret avser att under sommaren 2023 återigen tillföra gestaltning och någon form av aktivitet till torget.

Ingmar Bergmans gata

Sommaren 2022 genomfördes Ingmar Bergmans gata som en sommargågata i nära samarbete med näringslivet i området. Samarbetet ledde bl.a. till att det tillkom en markmålning längs sträckan Birger Jarlsgatan-Ingmar Bergmans plats. Kontoret avser att fortsätta samarbetet sommaren 2023.

Jakobsbergsgatan

Kontoret har sedan tidigare år ett nära samarbete med fastighetsägarna i området runt Jakobsbergsgatan och Malmskillnadsgatan. Under sommaren 2022 bidrog kontoret med viss växtlighet till Jakobsbergsgatan med fastighetsägarna tillförde möbler till platsen. På så sätt skapas ett sammanhållet aktiverat stråk mellan Brunkebergstorg och Norrlandsgatan. Kontoret avser att fortsätta samarbetet under 2023.

Kista torg

Kista torg tillkom som sommarplats 2022 i syfte att öka trivsel och trygghet i området. Under sommaren bidrog även Nytorgsverkstaden med en lekfull installation på platsen. Sommaren 2023 kommer platsen gestaltas med blomster och möbleman, likt 2022.

Klara Mälarstrand

Klara Mälarstrand, sträckan mellan Centralbron och Vasabron, tillkom som en av de nya platserna sommaren 2022. Arbetet att aktivera platsen går i linje med stadens kajstrategi som syftar till att levandegöra stadens kajer och vattennära områden. Under sommaren 2023 tillkommer dessutom en brygga nedanför sommarplatsen.

Lagaplan

Lagaplan i Bagarmossen har under flera års tid funnits med som ett av Levande Stockholms sommartorg. Under sommaren 2023 satsar

kontoret lite extra på Lagaplan. Genom ett samarbete med studenter inom möbeldesign från Malmstensskolan vid Linköpings universitet kommer det tas fram möbler och andra objekt som riktar sig till barn i olika åldrar. Möblerna kommer produceras av Lundaverkstaden som är en verksamhet inom staden som arbetar med arbetsförberedande insatser för personer med arbetsrelaterad problematik. Syftet är att möblerna ska utformas med inspiration från Lagaplan och Bagarmossen men att det ska vara möjligt att flytta dem till andra sommarplatser i framtiden.

Liljeholmstorget

Liljeholmstorget har funnits med som vinterplats under flera år, men tillkom som sommarplats sommaren 2022 i syfte att öka tryggheten och platsens attraktivitet. Arbetet fortsätter i nära samarbete med stadsdelsförvaltningen sommaren 2023.

Liljeholmshamnen

De senaste åren har det satsats lite extra på aktivering av platsen under Liljeholmsbron. Under sommaren 2021 och 2022 bidrog även Levande Stockholm med gestaltning i form av växter och möbler. Kontoret avser att under sommaren 2023 fortsätta det arbetet.

Malmskillnadsgatan

Malmskillnadsgatan har varit en sommarplats sedan 2021. Under 2022 stärkte kontoret samarbetet med intilliggande fastighetsägare på platsen. I samband med detta förlängdes sommargatan ett kvarter norrut, från Hamngatan till Jakobsbergsgatan, och Jakobsbergsgatan lades till som en egen sommarplats. Trafikföringen i området stämades av med räddningstjänsten och justerades för att säkerställa skäliga körvägar för leveranser. Malmskillnadsgatan enkelriktades södergående sträckan från Jakobsbergsgatan till Brunkebergstorg och Oxtorget dubbelriktades för motorfordonsrafik. Sommaren 2023 avser kontoret att arbeta vidare med Malmskillnadsgatan likt 2022.

Nockeby torg

Omgestaltningen på Nockeby torg som skapar en torgyta framför caféet och blomsterhandeln har varit uppskattad bland besökare och boende i området. Kontoret avser därför att låta Nockeby torg kvarstå som en sommarplats även sommaren 2023. Platsen får en semipermanent lösning som fungerar både sommar- och vintertid.

Norrtullsgatan

Norrtullsgatan, sträckan mellan Odengatan och Sandåsgatan, tillkom som en sommargågata sommaren 2022. Avsikten med

åtgärden var att stärka vistelsevärdena runt Odenplan men också att förstärka gångstråket Drottninggatan-Norrtullsgatan och koppla samman Odenplan med de båda delarna av stråket. Testet följs av forskare på Kungliga Tekniska Högskolan (KTH). Det tillkom även sommargestaltning på torgytan vid korsningen Norrtullsgatan/Drottninggatan.

Sommargågatan inkluderade även Sandåsgatan, som ligger precis i anslutning till Norrtullsgatan. Denna gata används frekvent av barn som leker utanför skolan och idag finns viss trygghetsproblematik på platsen. Denna sträcka har fått vara kvar som gågata även under vintersäsongen, som en vinterplats inom Levande Stockholm. Både Sandåsgatan och Norrtullsgatan återkommer som en samlad sommarplats sommaren 2023.

Odenplan

Kontoret avser att under 2023 arbeta vidare med att levandegöra detta torg för att öka trivseln och tryggheten, genom gestaltning och eventuellt konst och evenemang.

Rinkeby torg

Kontoret avser att under 2023 bidra med gestaltning i form av möbler och växter samt fortsätta aktivera torget i samarbete med stadsdelsförvaltningen.

Rågsvedstorget

Stadsdelsförvaltningen leder ett långsiktigt samarbetsprojekt i Rågsved där Levande Stockholm sedan tidigare varit en viktig del. Kontoret har för avsikt att fortsätta stötta stadsdelsförvaltningen i det arbetet under sommaren 2023.

Skeppsbron

Skeppsbron har sedan 2021 ingått som en sommarplats i linje med stadens ambitioner om att levandegöra kajerna. Arbetet har skett i samarbete med Stockholm Hamn AB samt Stockholm Parkering där syftet har varit att testa en annan lösning för parkeringsplatser och skapa en mer levande strandpromenad. Under 2023 har kontoret i uppdrag att utreda hur Skeppsbrons kaj kan göras bilfri till år 2024. Som en del i det arbetet fortsätter Levande Stockholm att levandegöra kajen under sommaren 2023 och om möjligt utöka ytan något. Detta görs i nära samråd med den grupp som utreder frågan. Likt tidigare avser kontoret att samarbeta med Stockholm Parkering i syfte att erbjuda boende och besökare en annan parkeringslösning i P-hus Gallerian.

Skärholmens torg

Under sommaren 2022 bidrog Levande Stockholm med växter och möbler till Skärholmens torg. I samarbete med Parkteatern genomfördes även ett antal föreställningar på torget för att aktivera platsen. Skärholmens torg återkommer som en sommarplats även sommaren 2023.

Strandvägens kaj

I kommunfullmäktiges budget 2022 fick kontoret i uppdrag att frigöra delar av Strandvägens kaj från parkerade fordon och i samband med detta levandegöra platsen i enlighet med strategin för levande kajer. Som en del i det arbetet etablerade Levande Stockholm en sommarkaj på platsen under sommaren 2022. Utöver den ordinarie möbleringen och växterna inom Levande Stockholm togs det fram en installation, kallad Yggdrasil. Installationen var lekfull i sitt uttryck och riktade sig främst till barn men lämpade sig som sittplats för människor i alla åldrar. Under sommaren 2023 jobbar kontoret vidare med sommarkajen likt 2022.

Strömgatan

Kontoret kommer likt 2022 att fortsätta gestalta sträckan mellan Strömbron och Norrbron med möblemanng och växter. Arbetet sker i dialog med Stockholms hamnar och som en del av uppdraget att levandegöra kajer.

Södermannagatan

Södermannagatan ingick tidigare som en del av sommargågatan på Skånegatan, men efter 2022 års förlängning av gatan lyfts den nu fram som en egen sommarplats. Sommargågatan på Södermannagatan sträcker sig från Skånegatan till Folkunggatan. Kontoret avser att arbeta vidare med gatan likt 2022.

Tenstagången

Tenstagången är fortsatt en sommarplats under sommaren 2023. Det fortsatta arbetet på platsen sker i samarbete med stadsdelsförvaltningen.

Verkstadsgatan

Under sommaren 2022 tillkom Verkstadsgatan, mellan Långholmsgatan och Tobaksspinnargatan, som en sommargågata. Även delar av Långholmsgatan möblerades vilket skapade en torgkänsla vid gågatans entré. Kontoret avser att arbeta vidare med Verkstadsgatan likt 2022.

Älvsjö torg

Älvsjö torg fortsätter att ingå som ett sommartorg under 2023. Arbetet sker fortsatt i nära samverkan med stadsdelsförvaltningen som bidrar med aktiviteter till torget.

Östberga torg

Inom ramen för Levande Stockholm har kontoret en långsiktig samverkan med stadsdelsförvaltningen gällande Östberga torg och kommer att fortsätta detta engagemang 2023 genom att möblera platsen som ett sommartorg, likt 2022.

Östermalmstorg

Östermalmstorg har i flera omgångar varit en byggarbetsplats, nu senast när Trafikförvaltningen genomförde tätskiktsreovering och framöver planeras en upprustning av torget. I väntan på att ombyggnationen påbörjas stöttar Levande Stockholm Östermalmstorg genom tillfällig gestaltning i form av möbler och växter.

Nya platser

Under de senaste årens pandemi drabbades näringslivet i City särskilt hårt, vilket föranledde att staden under de senaste åren haft ett extra fokus på att skapa trivsamma vistelsemiljöer i det området. Under sommaren 2022 utökades antalet sommarplatser i City som ett sätt att stötta företagen under samhällets återstart. I kommunfullmäktiges budget för 2023 finns ett uppdrag om att torg i Stockholms närförorter och ytterstad ska rustas upp med grönska, träd, sittplatser, kultur och uteserveringar för att skapa en mer levande och tryggare stadsmiljö och förstärkt fokus på social hållbarhet. Stockholm ska vara en jämlik, trygg stad för alla där människor kan mötas och det finns ett särskilt fokus på att utveckla tryggheten i Järvaområdet.

Som ett sätt att bemöta ovanstående uppdrag har kontoret valt att lägga till ett flertal torg ytterstaden vid val av nya, tillkommande sommarplatser för 2023. Flera av de tillkommande platserna är i Järvaområdet. På så vis jämnas fördelningen ut mellan inner- och ytterstad. Det tillkommer även två sommarkajer i syfte att fortsätta utveckla vistelsevärdena på stadens kajer och en ny sommargågata i syfte att testa en lösning som ger mer utrymme till gående och restauratörer.

Akalla torg

Akalla torg är en nygamal plats då den har funnits med inom Levande Stockholm tidigare år. Sommaren 2022 utgick Akalla torg

på grund av de utmaningar som finns när det kommer till möblering av torget. Torget återkommer som en sommarplats för att fortsätta öka trivseln och tryggheten på torget. För att få till Akalla torg som en sommarplats 2023 ser kontoret över olika typer av gestaltning och innehåll som kan passa på torget.

Bild 3, foto från Akalla torg sommaren 2021.

Bergsunds strand

Bergsunds strand är en av de nya platser som kontoret föreslår som sommarkaj sommaren 2023. Bergsunds strand är en vacker plats precis intill vattnet. Gatan fylls idag upp av ett stort antal parkeringsplatser men platsen har potential att utvecklas till att bli ett trevligare stråk för promenad och vistelse. Kontoret avser att genomföra en sommargågata på en del av sträckan mellan Bergsundsgatan och vändzonen västerut på Bergsunds strand. Exakt omfattning och placering behöver utredas. Eftersom Bergsunds strand är en återvändsgata vars funktion i nätet är angöring till fastigheter och parkering kommer omregleringen inte påverka trafiken på omkringliggande gator i någon större utsträckning.

Bild 4, ortofoto över Bergsunds strand.

Farstagången

Det finns önskemål om att etablera ett sommartorg i Farsta och därför avser kontoret att under sommaren 2023 tillföra växter och möbler på torgytan längs Farstagången under träden, söder om Farsta torg.

Hjulsta torg

Kontoret avser att etablera Hjulsta torg som ett sommartorg sommaren 2023, i syfte att öka trivseln och tryggheten på torget samt att öka närvaron i Järvaområdet.

Maltesholmstorget

Under sommaren 2023 avser kontoret att lägga till Maltesholmstorget i Hässelby som en ny sommarplats i syfte att öka trivseln och tryggheten på torget.

Pilottorget

Kontoret föreslår att Pilottorget blir ett av de nya sommartorgen 2023. Platsen inringas av matbutik och flera restauranger. Planen är att under sommaren ge platsen ett extra lyft genom växter och tillfällig gestaltning.

Ringvägen 127-131

Ringvägen 127-131 är en angöringsgata på Ringvägen och utgörs till stor del av parkeringsplatser. Gatan är också fylld av caféer, restauranger och andra verksamheter. En grönyta avskärmar gatan från de större körbanorna på Ringvägen. Det är trångt för gående på gångbanan och grönytan har med tiden slitits då den i hög utsträckning används av fotgängare. I syfte att levandegöra denna

del av gatan, ge mer plats åt gående och ge möjlighet till restauratörerna att utöka sina uteserveringar avser kontoret att genomföra en sommargågata på Ringvägen 127-131. Införandet av sommargågatan kan ses som ett test för eventuella framtida permanenta lösningar där det även kan bli aktuellt att rusta upp grönytan.

Bild 5, foto från Ringvägen 127.

Söder Mälärstrand

Söder Mälärstrand är en plats med få knutpunkter och endast viss utåtriktad verksamhet. Stora delar av kajen utgörs av parkeringsplatser. Motsvarigheten, Norr Mälärstrand, skiljer sig mycket från Söder Mälärstrand. Norr Mälärstrand används i betydligt större utsträckning som ett promenadstråk och befolkas även av gäster till de flertal restauranger som finns längs med kajen. I syfte att levandegöra Söder Mälärstrand planerar kontoret därför att testa lösningar med utökad gestaltning genom att etablera en sommarkaj på en del av kajen under sommaren 2023. Val av plats och omfattning behöver utredas.

Utgående platser

En viktig del i Levande Stockholms arbete är att göra tillfälliga nedslag på platser. Till många platser återkommer konceptet under flera års tid men för att skapa rotation och för att kunna etablera nya sommartorg, sommargågor och sommarkajer runt om i staden utgår varje år ett antal platser. Valet av utgående platser görs baserat på behovet som finns på platsen. På vissa platser har Levande Stockholm funnits till som ett verktyg för att testa lösningar inför en kommande ombyggnation och när ombyggnationen väl ska genomföras utgår torget, gatan eller kajen som sommarplats. Andra platser utgår till förmån för nya platser. Detta görs efter diskussion och önskemål från stadsdelsförvaltningar som ser ett större behov

av att dessa nya platser levandegörs. Det kan exempelvis handla om att det finns en trygghetsproblematik på platsen och att Levande Stockholm kan göra större nytta där.

Innehållet på platserna

Kontoret avser att under sommaren 2023 fortsätta samarbetet med kulturförvaltningens evenemangsavdelning, Stockholm konst och Parkteatern för att stärka de kulturella inslagen på sommarplatserna. Kontoret avser även att fortsätta samarbetet med idrottsförvaltningen under sommaren 2023, i likhet med 2022. Förhoppningen är att samarbetet kan utvecklas och tillföra ytterligare innehåll till sommarplatserna.

Det är inte ovanligt att Levande Stockholm även genomför samarbeten med externa aktörer. Ett exempel är installationen Milky Way på vintergågatan på Skånegatan vintern 2022/2023. Milky Way togs fram av Outerspace Arkitekter i samarbete med regissören och teaterchefen Suzanne Osten samt designbyrå studio Doms. Det är en interaktiv installation där besökaren får utforska tankar om rymden, spela spel och uppleva installationen på olika sätt beroende på från vilket håll den betraktas. Planen är att installationen ska leva vidare och flyttas till annan lämplig plats under sommaren 2023.

Bild 6, installationen Milky Way på Skånegatan.

Tidsperiod

Tidsperioden för sommarplatserna har förlängts över åren. Sommaren 2022 påbörjades etableringen av sommarplatserna i

början av maj och avetableringen påbörjades i slutet av september. De sista sommarplatserna avetablerades i mitten av oktober. Levande Stockholm tar hänsyn till att sandsopningen efter vintersäsongen är avslutad i samband med etableringen och hänsyn tas till övriga inplanerade arbeten på respektive plats.

För att bemöta uppdraget om en förlängd tidsperiod avser kontoret att testa en tidigare etablering på vissa utvalda platser. Kontoret avser även att låta några av sommarplatserna vara kvar under en längre period på hösten. Kontoret kommer under året se över vilka platser som väljs ut för tidigare- respektive senareläggning samt hur lång den förlängningen kan bli. Eftersom några av sommarplatserna vanligtvis återkommer som vinterplatser samma år ser kontoret dessutom över möjligheten att låta dessa platser ha kvar sin tillfälliga reglering och gestaltning mellan sommar- och vinterperioden, där det fungerar bra.

Kommunikation

Projektets kommunikationsstrategi syftar till att stockholmarna ska känna till att Stockholms stad tillfälligt gör om utvalda platser i det offentliga rummet till attraktiva, trivsamma och trygga platser. Kommunikationen består både av specifikt riktade och breda insatser, vid olika tidpunkter, digitalt och i tryck för att nå ut till stockholmarna. Projektet samverkar med stadsdelsförvaltningarna och kulturförvaltningen för att få ut kommunikation i fler kanaler samt fortsätter arbetet med att informera boende, fastighetsägare och näringsidkare i nära anslutning till sommarplatserna.

Levande Stockholm vinter

Under vintern 2022/2023 har 11 vinterplatser etablerats runt om i staden i syfte att levandegöra staden även vintertid. Kontorets ambition för vintern 2023/2024 är att fortsätta satsningen med tillfällig gestaltning i form av belysning, möbler och vinterväxter.

Analys och konsekvenser

Syftet med projektet är att levandegöra stadens offentliga rum samt skapa trivsamma, attraktiva och trygga vistelsemiljöer för stadens invånare och besökare. Genom blomsterarrangemang, möbler och olika aktiviteter som bjuder in till att stanna upp på platsen ökar attraktiviteten och vistelsevärdena på stadens sommarplatser. Den här typen av levandegörande åtgärder har i regel en trygghetsskapande effekt, vilket gynnar alla grupper i samhället. För att öka tryggheten och närvaron i hela staden har kontoret valt att inför 2023 utöka antalet platser i ytterstaden. Arbetet sker i nära dialog med berörda stadsdelsförvaltningar och andra intilliggande

aktörer på platserna. Eftersom arbetet på flera av platserna genomförs i nära samarbete med fastighetsägare och företag som är verksamma på platserna kan åtgärderna inom Levande Stockholm även främja näringslivet.

För att stärka tryggheten och säkerheten på platserna ingår fordonshinder i form av granitblock och specialbeställda tyngre trädlådor som en del av möblemanget på utpekade sommargångator. Dessa placeras vid gatornas entréer och på strategiskt utvalda platser för att skapa chikanlösningar. På så sätt tvingas fordon till att köra i en sicksackrörelse över gatorna, vilket gör att hastigheten hålls nere. Även arbetet med geofencing av elsparkscyklar bidrar till en ökad trygghet och säkerhet på sommarplatserna.

Vidare finns en ambition om att flera av åtgärderna och samarbetena inom Levande Stockholms verksamhet ska väva in barns och ungas perspektiv. En del av verksamhetens möbler och evenemang uppmuntrar till lek och ett exempel från sommaren 2022 är Nytorgsverkstadens bidrag med lekfulla installationer på Skånegatan och Kista torg. Installationen Yggdrasil som togs fram i samarbete med Historiska museet och placerades på Strandvägens kaj är ytterligare ett exempel. Kontoret avser att låta Yggdrasil komma tillbaka sommaren 2023.

Nytt för 2023 är samarbetet med Malmstensskolan. Där har studenter fått i uppdrag att ta fram möbler och andra objekt som ska vara tillgängliga för alla men lekfulla i sitt uttryck. Dessa kommer placeras på Lagaplan i Bagarmossen och en del av studenternas uppdrag är att hämta inspiration från omgivningen och föra dialog med intilliggande verksamheter som riktar sig till barn.

Ekonomi

Den totala driftbudgeten för 2023 är 31,5 mnkr, likt 2022. Driftbudgeten fördelas mellan sommarprojektet, 28,5 mnkr, och vinterprojektet 3 mnkr. Inom ovanstående budgetram satsar kontoret 4,5 mnkr på kulturellt innehåll i form av konst och evenemang till sommarplatserna. Dessa siffror kan komma att justeras när planerna för 2023 är fastställda. Vidare genomför kontoret investeringar i material som finansieras av nämndens halvmiljard för ökad framkomlighet för gående och buss. Inför 2022 planeras investeringsutgifter inom projektet för 4 mnkr.

Driftkostnader

Inköp av material beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,9 mnkr från och med år 2024.

Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en preliminär genomsnittlig avskrivningstid om 5 år och intern ränta om 2,2 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Trafikkontorets synpunkter

Mot bakgrund av ovanstående föreslår trafikkontoret att

- trafiknämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på trafiknämndens uppdrag om att utvärdera sommarplatserna 2022 och arbetet med Gustav Adolfs torg.
- trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra Levande Stockholm sommaren 2023 i enlighet med föreliggande tjänsteutlåtande.

Slut

Bilagor

1. Rapport sommarplatser. Stockholms stads medborgarpanel.
2. Rapport sommarplatser. Enkätutvärdering.
3. Utvärdering av arbetet med Gustav Adolfs torg